

Peidl Gyula a szegedi gyorsan nyilatkozik a törvényhatósági választásokról, az Ady-regény új fejezetéről, a Paleologue-jegyzékről és a szegedi munkásmozgalmakról.

(A Délmagyarország munkatársától.) A szombat esti gyorsvonal taktusos zajában folyik ez az interjú, inkább beszélgetés a felmerülő kérdésekről. A gyorsvonal olvas, vigasztalan tekintetek kémlelik a vigasztalan alkonyatot és az utasok már az ujságok legvégén járnak, soha fel nem keresett sorokat bujnak: még csak Félégyháza következik. Ahogy lassan sűrűsödik a sulyos októberi eső a kupé ablakán, úgy fejlődik, szövődik az interjú. És a gyorsvonal felfigyel most az apróhirdetések és a regények utolsó lapjai közül: Peidl Gyula egy év után ismét megjelenik választói között.

Egy óra idő van Félégyháza és Szeged között, egy óra alatt sok kérdés merül fel a képviselő és az ujságíró beszélgetése során. Nem lehet mindent lejegyezni, csak néhány mondatot rögzít meg ez az interjúfele, amelyek talán nem kerülnek szóba a vasárnapi beszámolóban.

Szegedi ügyekkel, szegedi kérdésekkel indul a beszélgetés, ahogy elmaradnak Félégyháza tornyai és szélesre terül az őszi Alföld. Inkább vita ez, vagy a részletek megbeszélése, mint informálás, mert Peidl Gyula a legapróbb szegedi kérdéseket is ismeri, a Délmagyarország legpontosabb, mindenreggeli olvasója.

A közgyűlés. Most beszélnek a szegedi városatyák, most hoznak új határozatokat. Az első kérdés, amit az ujságíró feltesz:

a törvényhatóságok reformja.

— Pozitívet én sem tudok — mondja Peidl —, csupán a belügyminiszter nyilatkozatát olvastam, hogy februárra megtartják a vidéki törvényhatósági választásokat. Azt azonban már előre mondhatom, hogy *jót — nem várhatunk*. Két példa is van rá, az egyik a *fővárosi közgyűlés*, amelyet még most sem tartanak jónak, holott a többséget kinevezésekkel kisebbséggé tették. A másik a *munkásbiztosító pénztári törvény*. Hármasszóló volt szó, a munkás-ság, a munkaadók és a kormány embereiről, most azután kiderült, hogy a kormány olyan elnököt fog kinevezni, akinek *felelősséget vállalnia kell*. Mi jót várhatunk ezek után a törvényhatósági reformtól? Azt azonban nem lehet majd megsemmisíteni és eltörölni, hogy a *dolgozók tömegei életerős képviseletet ne nyerjenek a leggyorsabb törvény ellenére is*.

A kupé pamlagán a mai lapok táncolnak a kerekék zökkenésére. Öles betűk kiáltják

Paleologue jegyzékéi.

Ez a következő téma. Csak ezeket a mondatokat jegyzi le az ujságíró tolla:

Egészen érdekes, hogy miket beszélnek össze arról az ügyről azok a felelős tényezők, akik akkor a hatalmat képviselték... Legjellemzőbb ezekre az urakra az a nyilatkozat, amit *Haller István* tett. Ő nem tud erről az ügyről, mert *abban az időben a tiszántúli választásokkal volt elfoglalva*. Kedves dolog: amikor arról van szó, hogy az ország végre egy kis lélegzethez jusson — *Haller István fontosabbnak tartja a tiszántúli választásokat*. Őt jobban érdekli a mandátum.

Újabb szegedi ügyek kerülnek sorra

Krausz János esete az egyetem-mel.

Egy új Ady-regény jellemző új fejezete. Peidl Gyulának erre az ügyre a következő mondat a megjegyzése:

— Ez az ügy mutatja meg, hogy milyen a konszolidáció belülről.

— Ennek a fiúnak talán jobb — mondja ezután —, ha módja van hozzá és külföldön folytatja tanulmányait, de ez nemcsak egy fiú egyéni ügye. Ez ismét dokumentuma annak a szellemnek, amely itt ur a vizek fölött.

Az Ady-regény új fejezete kapcsán — Kistelek körül járunk — új beszélgetés indul meg. És most már az egész fülke figyel.

— Van ehhez hasonló esetem nekem is, az

én leányomnak is — beszél többek között Peidl. Leányom éveken keresztül hivatalban dolgozott, amikor egy alkalommal azzal jött hozzám, hogy *tovább akar tanulni*. Két év alatt letette az érettségit és egyetemre akart menni. Hiányzott azonban a latin vizsga, amiért az iskolaigazgató elutasítása után nyakába vette a várost és nem hagyva igazát, jelentkezett a kultuszminisztériumban. Az illetékes miniszteri tanácsosnak elmondta, hogy különbözeti érettségit akar tenni latinból. Ez nem nehéz dolog, felelték neki, *azonnal meg lehet csinálni*, csak hozza el okmányait. Leányom másnap nyugodtan felvitte okmányait a minisztériumba. A miniszteri tanácsos belenézett az iratokba és a *Peidl* névre mutatva így pattant fel:

— *Maga a volt miniszterelnök leánya?*

— Igen, felelte leányom. A miniszteri tanácsos ur ekkor hirtelen hangot változtatott, be-

ment a másik szobába, majd visszajött fanyar hangon csak ennyit mondott:

— *Sajnálom, nem lehet megcsinálni.*

— Tehát leányom nem tehetett különbözeti érettségit latinból, mert nagy bűne volt: *Peidl Gyula leánya*.

Távol már látszanak a szegedi tornyok, Végezetül a legutóbbi

szegedi munkásmozgalmak

kerülnek szóba. Ezeket a szavakat jegyeztem le Peidl Gyula mondataiból:

— A munkások és a munkaadók egymásra vannak utalva. *Meg kell érteniük egymást*. A munkabérek tagadhatatlanul alacsonyak, azok segíteni kell, ezt be kell látni a munkáltatóknak is. A munkás bére nem egyéni ügy a munkásnak, vagy a munkaadónak, ez *országos érdek*. Kik a fogyasztók, ha nem a dolgozók? És hogyan emelkedjen a fogyasztás, a kereslet, ha a dolgozók tömege száraz kenyeret sem tudja megkeresni?

A gyors Szegedre ért. Peidl Gyula egy év után ismét megjelent választói között. Az állomáson a régi bensőséges üdvözlés, csíndaratta és diadalkapu nélkül.

Vér György.

A közgyűlés megvásárolta a DMKE-palotát és hozzájárul az új városi bérházak építéséhez.

Az iparosok tiltakozása Regdon Károly felszólalása ellen. „A közgyűlés határozatai törvénytelenek.”

(A Délmagyarország munkatársától.) Tizennégy városatya unatkozott a közgyűlési teremben — a tisztviselőknél kívül —, amikor a polgármester negyedöt után megnyitotta a folyótálagos közgyűlést. A többiek a költségvetési vita után nem tartották érdemesnek a további fáradságot, pedig a tárgysorozat százegy pontjából még kilencvennégy tárgyalásra várt.

Lantos Béla napirend előtti felszólalásában a tárgysorozat 9. és a 97. pontjainak egyesítését kérte, mivel mindkettő az *újszegedi villamosra* vonatkozott.

Körmendy Mátyás szintén a napirend előtt

szólt fel. A lapokból értesült arról, hogy az egyik városatya kifogásolta, hogy a borbély, mint iparos, egy rovatcímbe szerepel a költségvetésben az orvossal. Ezt az *iparosság* nevében visszautasítja, mert az iparos van olyan polgára ennek a városnak, mint az orvos.

A polgármester kijelenti, hogy a közgyűlés minden egyes tagja becsüli annyira a tisztas ipart, mint a tisztas honorációt.

A főorvos is fel akart szólalni, de a polgármester nem adott több napirend előtti felszólalásra engedélyt.

Fodor Jenő ezután

a DMKE-palota

megvásárlásának dolgát terjesztette a közgyűlés elé. A tanácsi javaslat szerint a város 30 éven keresztül 23.500 pengőt fizet évenként, de ebből a kultuszminiszter megígéri évente 12.500 pengőt. Ha a DMKE másik székházát kíván építeni, a város erre a célra megfelelő telket bocsájt az egyesület rendelkezésére.

— *Kié lesz a ház?* — kérdezik többen is.

— Majd én megmagyarázom, — mondja a polgármester. — Az épületre azért van szükség, mert elkészült az a törvényjavaslat, amely minden egyetemi várost internátus létesítésére fog kötelezni. Az átalakítás és a berendezés költsége a kultuszminisztert terheli meg. A lakók elhelyezésére a városnak kell vállalkoznia. Az épület tulajdonjoga a városé lesz, de az épülettel a kultuszminiszter rendelkezik.

A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

Következett

a Stefánia-rakpart

helyreállításának a dolga. Fodor Jenő bejelenti, hogy a költség felét, 90.000 pengőt, a miniszter segélyként kintalja. Mivel a munka költségeire költségvetési fedezet nincs, kölcsönt kell rá felvenni.

Hoffer Jenő felszólalása és a polgármester felvilágosításai után a tanács javaslatát elfogadta a közgyűlés.

Fodor Jenő ezután a Szent György-utcában építendő

új városi bérházra

vonalkozó tanácsi előterjesztést ismertette. Jav-

solja ezenkívül a tanács két 50—50 lakást magában foglaló munkásház építését.

Wimmer Fülöp azt kéri, hogy a város a száz munkáslakás építését a *legfontosabb problémának* tekintse. A polgármester a nyár elején megígérte, hogy a mérnöki hivatallal még a nyáron elkészíteti a munkásház terveit. Ez nem történt meg. A tanács még a munkásház telkét sem jelölte ki.

Dr. Szivessy Lehel azt kéri, hogy a város az építkezéseknél legyen figyelemmel a szépségtől szempontokra is. Ezért ajánlatosnak tartja, hogy a város tervpályázatot írjon ki. Ez érdeke a városnak, de érdeke a szegedi építéseknek is.

Dr. Krausz József elismeri, hogy a száz munkáslakás építése kezdetnek elég, de ezzel a nedves pincelakások problémája még nem nyert megoldást.

Winkler Mihály kijelenti, hogy a tanács javaslatát csakis akkor fogadja el, ha a közgyűlés ki-mondja, hogy az új városi házakban kizárólag szegedi polgárok kapnak lakást.

A polgármester ezt az indítványt teljesíthetetlennek tartja.

Balogh Lajos arra kéri a közgyűlést, hogy a tanács javaslata fölött *napirendre*.

A polgármester elrendeli a szavazást. Balogh Lajos indítványa mellett egyenlő városatya szavaz: Balogh Lajos.

— Mivel az indítványt csak az elenyésző kisebbség fogadja el, a tanács javaslatát jelentem ki elfogadottnak, — hirdeti ki a polgármester.

— Nem enyészek én el olyan hamar, — tiltakozik Balogh nagy derűtséget kelteve.

Pergőtűz-szerűen zudultak ezután a közgyűlési jóindulaton keresztül a tanácsi előterjesztések.

Hozzászólás nélkül

hozzájárult a közgyűlés az Alsótanyán kiosztott ház helyek elidegenítéséhez, az uccai árúbódék bérletének meghosszabbításához, az alsótanyai vámoslakatanyá helyének kijelöléséhez, az uccai bér-székek bérletének meghosszabbításához. Kimondta a közgyűlés, hogy nem szállítja le a mozik vigalmi adóját.

Dr. Pálly József terjesztette elő ezek után

a villamosvasutnak

javasolt pályajavítási hozzájárulás ügyét. A tanács — mint ismeretes — negyvennyolcezer pengő hozzájárulás megadása mellett foglalt állást.

Dr. Söregy Mátyás méltányossági alapon egy fillért sem adna a villamosvasutnak.

Dr. Vadász János azt kéri, hogy a közgyűlés ezt a kérdést együtt tárgyalja le az újszegedi villamos ügyével. Véleménye szerint az újszegedi villamos közlekedésre szükség van.

Dr. Bodnár Géza felszólalása után a közgyűlés nagy többséggel elfogadta a tanács javaslatát.

Dr. Pálly József ezután

a teherautó- és az autóbuszszabályrendelet